

5. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII в редакції від 31.03.2023. URL: <http://surl.li/fyitl>

6. Про затвердження Інструкції з надання доповідей і донесень про події, кримінальні правопорушення, військові адміністративні правопорушення та адміністративні [...]: Міноборони України; Наказ, Інструкція від 29.11.2018 № 604. URL: <http://surl.li/fyкух>

7. Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України: Закон України від 24.03.1999 № 548-IV в редакції від 21.03.2022. URL: <http://surl.li/fyкnb>

8. Термінологічний словник з правознавства. Адміністративна відповідальність. URL: <http://surl.li/fyiao>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-313-2-35>

INFORMATION SECURITY OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Tokarieva K. S.

*Doctor of Law,
Associate Professor at the Department of
Constitutional and Administrative Law
National Aviation University
Kyiv, Ukraine*

Токарєва К. С.

*доктор юридичних наук,
доцент кафедри конституційного і
адміністративного права
Національний авіаційний
університет
м. Київ, Україна*

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України 24 лютого 2022 року в Україні було введено воєнний стан. Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. № 389-VIII, а саме ст. 1, яка містить визначення вказаного правового режиму, правовий режим воєнного стану передбачає у тому числі «тимчасове, зумовлене загрозою обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [1]. Оскільки захист інформаційної безпеки є одним із основних завдань, які держава виконує в інтересах забезпечення національної безпеки, то окрему увагу слід звернути на ті

обмеження інформаційних прав і свобод людини і громадянина, які безпосередньо впливають на обороноздатність держави.

Інформаційна безпека спрямована на захист інформаційного простору і є комплексом превентивних та захисних заходів в інформаційному середовищі особи, суспільства та держави. На сьогодні також має місце поняття «інформаційна оборона», яке позначає систему захисних заходів в інформаційній та віртуальній сфері, що забезпечує готовність до інформаційного впливу, атак з боку інших держав, захист і розвиток інформаційного простору та зміцнення військових і цивільних оборонних спроможностей від інформаційних атак, незалежно від наявності збройного конфлікту [2, с. 35-36].

Гарантоване ст. 34 Конституції України право на вільний збір, зберігання, використання і поширення інформації у будь-який спосіб може бути обмежене на законодавчому рівні в інтересах національної безпеки та територіальної цілісності, що визначено цією ж нормою Основного Закону [3].

Рівень суспільної небезпеки інформаційних загроз, які обґрунтовують обмеження інформаційних прав в інтересах інформаційної безпеки держави, відображено у Стратегії інформаційної безпеки, затвердженій Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021 [4]. Так, дезінформаційні кампанії країни-агресори загрожують демократичному розвитку не лише України, а й міжнародної спільноти. Від інформаційних атак страждають виборчі демократичні інституції, посилюються внутрішні протиріччя в країні, відбувають глобальні маніпуляції громадської думки, поширення пропаганди. Як наслідок, виникли загрози підриву національної безпеки України та ліквідації української державності, загострення суспільно-політичної та соціально-економічної ситуації в державі, панічні настрої у населення тощо.

Важливим кроком на шляху до створення єдиної інформаційної політики став Указ Президента України від 10.03.2022 р. № 152/2022, яким введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану», а саме створено цілодобовий інформаційний марафон «Єдині новини UAразом» [5]. Незважаючи на неоднозначну оцінку світової спільноти певних рішень органів публічної адміністрації щодо обмежень, ліквідації, реорганізації, створення та притягнення до відповідальності окремих засобів масової інформації в Україні, державою було також вжито заходи, які сьогодні демонструють підвищену ефективність. Прикладом цього є діяльність новоствореного Центру протидії дезінформації при РНБО України, звіти якого є

доступними для громадян та попереджають про поширення недостовірної інформації.

В умовах воєнного стану публічна інформація є надзвичайно важливим інструментом у діяльності органів публічної влади, який може врятувати життя та захистити здоров'я людей. Завчасне інформування населення про загрозу нападу або окупації може сприяти своєчасній евакуації населення та запобігти гуманітарним катастрофам і вчиненню ворогом злочинів проти людяності. Водночас надання інформаційних послуг в умовах воєнного стану має особливості, які органи державної влади та органи місцевого самоврядування повинні враховувати у своїй діяльності. В умовах воєнного стану надання інформаційних послуг громадянам, що є обов'язком органів публічної влади, набуває певних особливостей. Зокрема, обмеження доступу до публічної інформації, роботи державних органів, державних реєстрів та баз даних; запровадження особливого режиму контролю за змістом та поширенням публічної інформації; розширення компетенції та обсягу повноважень розпорядників публічної інформації; можливість відмови або затримки відповіді щодо запитів на публічну інформацію тощо [6, с. 42].

Отже, інформація у сучасних реаліях стала інструментом дезорієнтації суспільства та впливу на соціально-економічно й суспільно-політичну ситуацію. Інформаційна безпека в умовах розквіту інформаційного суспільства є вагомим частинкою національної безпеки будь-якої держави. Заходи попередження та ліквідації інформаційних атак безпосередньо впливають на загальний стан обороноздатності країни. У свою чергу, обмеження інформаційних прав і свобод людини і громадянина в інтересах національної безпеки і територіальної цілісності повинні бути розумними, доцільними та обґрунтованими. З огляду на воєнно-політичну ситуацію в Україні реалізовані кроки на шляху до забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану слід визнати такими, що відповідають належній державній інформаційній політиці. Громадяни мають змогу отримувати незалежну та об'єктивну інформацію про події та явища з різних джерел-засобів масової інформації, при цьому будь-які деструктивні інформаційні кампанії швидко спростовуються відповідними органами державної влади. Слід визнати, що останні події в Україні також позитивно вплинули на медіаграмотність громадян в цілому, підвищили інтерес населення до способів перевірки достовірності інформації.

Література:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 28. ст. 250.

2. Шемчук В. В. Інформаційна безпека та інформаційна оборона в контексті розвитку вітчизняної доктрини й законодавчої основи. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2019. Т. 30(69). № 4. С. 31-37.
3. Конституція України: Конституція, Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. ст. 141.
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки»: Указ Президента України від 28.12.2021 р. № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#n5>
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 року «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану»: Указ Президента України від 19.03.2022 р. № 152/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/152/2022#n2>
6. Литвин С. Особливості надання інформаційних послуг органами державної влади та місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 4. С. 35-43.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-313-2-36>

**THE LEGAL REGIME OF THE MAIN GAS PIPELINE
«NORD STREAM – 2» IN ACCORDANCE WITH THE LAW
OF THE EUROPEAN UNION**

**ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МАГІСТРАЛЬНОГО ГАЗОПРОВОДУ
«ПІВНІЧНИЙ ПОТІК – 2» ВІДПОВІДНО ДО ПРАВА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Yumoranov D. I.
Postgraduate Student
Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine

Юморанов Д. І.
аспірант
Науково-дослідний інститут
публічного права
м. Київ, Україна

Правовий режим міжнародних газопроводів вже був предметом наукового дослідження українських вчених-юристів в аспекті правового забезпечення міжнародного транспортування газу [1]. Одним із таких